

عددخبر

کاهش ترانزیت کشور در سال گذشته

[ایرنا] مدیرکل تجاری سازی و تشکل های وزارت راه و شهرسازی، تضعیف ترانزیت و مرتبط دانستن آن با موضوع قاچاق را مغایر با اهداف نظام دانست و از کاهش ۳۰ درصدی ترانزیت در سال گذشته خبر داد. به گزارش پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی، «امین ترفیع» آمار درباره میزان ترانزیت کالا در دو سال گذشته ارائه کرد و گفت: (سال ۹۷ حدود ۱۰۴ میلیون تن ترانزیت در کشور انجام شد که این میزان در سال ۹۸ به ۷۶ درصد کاهش یافته است.) او تصریح کرد: «بر اساس این آمار کاهش ۳۰ درصدی در ترانزیت کالا داشته ایم، بنابراین نیازمند اراده ای جدی در سطح ملی برای جبران و تقویت مزیت های رقابتی ترانزیتی هستیم و ۲۴ دستگاهی که در این حوزه تأثیرگذارند باید این آمار را به عنوان هشدار در نظر بگیرند تا مزیت کشور در حوزه ترانزیت کم رنگ نشود.»

علی شکاری / خبرنگاری میزان

چرا با وجود تأکید چندباره رئیس جمهوری خروج دولت از بنگاهداری با کندی همراه است؟

مدیران رانتهی مانع اصلی خروج دولت از بنگاهداری

[یزدان مرادی] اصلی ترین دلیلی که باعث شده خروج دولت از بنگاهداری با کندی همراه باشد، تلاش برخی گروه ها در بدنه مدیریتی کشور برای حفظ منافع اقتصادی-سیاسی شان است. این گروه ها در سطوح مختلف مدیریتی جای گرفته اند و اگر واگذاری ها به شکل اصولی انجام شود، منافع شان به خطر می افتد. نکته قابل توجه این است که واگذاری ها باید با همکاری آنها اتفاق بیفتد، اما عملاً چون پای تضاد منافع در میان است، برنامه ها اجرایی نمی ماند؛ حتی در شرایطی که قانون بر اجرای آن تأکید داشته و رئیس جمهوری هم بارها عملی شدن آن را گوشزد کرده باشد.

روز گذشته حسن روحانی برای چندمین بار طی روزهای اخیر بر اجرای سریع تر سیاست «فروش اموال مازاد و سهام شرکت های دولتی» با هدف «هدایت نقدینگی به سمت تولید» تأکید کرد و به وزیر اقتصاد دستور داد هر چه سریع تر طرح های پیشنهادی خود را برای عملیاتی شدن این سیاست به دولت ارائه کند. این در حالی است که موانع مهمی همچون «منافع گروه های خاص در بدنه مدیریتی»، «خلأهای قانونی» و «چالش های اقتصاد دولتی» همچنان پابرجاست.

هادی حق شناس، کارشناس اقتصادی اصلی ترین مانع واگذاری اصولی شرکت های دولتی به بخش خصوصی را تهدید منافع برخی مدیران می داند و به «شهرزند» می گوید: «کسانی که باید درباره اجراء اصل ۴۴ قانون اساسی اقدام کنند، خودشان ذی نفعان اصلی ماجرا هستند. اگر اعضای هیات های مدیره و مجامع واگذاری شرکت های دولتی را تصویب کنند، به این معناست که در دور بعدی در آن شرکت ها حضور نخواهند داشت و منافع شان تأمین نخواهد شد و همین مسأله باعث می شود آنها واگذاری ها را اجرا نکنند.» محمدقلی یوسفی، اقتصاددان هم با بیان اینکه در هر تحولی، گروه های ذی نفعی هستند که برای حفظ منافع شان مانع تراشی می کنند، به «شهرزند» می گوید: «این گروه ها در سیستم های دولتی و عمومی هستند و تمایل دارند از قدرت برخوردار شوند تا بتوانند اعمال نفوذ کنند و از رانت های خاص بهره مند شوند.»

پای رانت در میان است

اقتصاد آشفته بهترین فضا برای بازتولید رانت است؛ وقتی بحران های اقتصادی و ناکارآمدی بر بخش های مختلف سایه می اندازد، گروه هایی شکل می گیرند که منافع شان را در عمیق تر شدن این بحران ها جست و جو می کنند. همین اتفاق در ماجرای واگذاری ها نیز رخ داده است. حق شناس می گوید: «تا زمانی که اراده ملی در تک تک مدیران شرکت های دولتی شکل نگیرد و اعتقاد به بخش خصوصی تقویت نشود، فرآیند واگذاری ها همچنان طولانی خواهد بود. مشکل این است که افرادی که باید به اجرای واگذاری ها اقدام کنند، خودشان ذی نفع ماجرا هستند و برای از دست ندادن موقعیت شان، این سیاست را دنبال نمی کنند، بنابراین با وجود تأکیدات مقام معظم رهبری و همچنین رئیس جمهوری همچنان واگذاری ها در فرآیند طولانی مدت گرفتار شده است.» یوسفی هم معتقد

است: «کسانی که قدرت دارند همواره تلاش می کنند به هر طریقی منافع شان را حفظ کنند و راه های زیادی هم برای کسب سود بیشتر دارند. نتیجه اینکه در چنین شرایطی مردم تحت فشار قرار می گیرند و فرصت های طلایی کشور از دست می رود.»

قانون باید تغییر کند؟

در ماجرای خروج دولت از بنگاهداری برخی کارشناسان بر رفع موانع قانونی تأکید دارند. یوسفی با بیان اینکه قانون اساسی ایران در شرایطی تصویب شد که کشور در وضع خاصی قرار داشت، می گوید: «در اوایل انقلاب، شرکت ها و کارخانه ها بلا تکلیف مانده بودند، برخی از مدیران رفته بودند، کارگران باید هر چه سریع تر به سر کار خود برمی گشتند، تولید از سر گرفته می شد و ثبات سیاسی در کشور رقم می خورد. در چنین شرایطی قانون اساسی تصویب شد و بیشترین قدرت در اختیار بخش دولتی، سپس تعاونی ها و در وهله آخر بخش خصوصی قرار گرفت. این در حالی است که باید برعکس می شد.»

یوسفی با تأکید بر اینکه ساختار قانون اساسی ایران بر محوریت دولت شکل گرفته است، بنابراین نیاز به اصلاح دارد، ادامه می دهد: «مردم دولت تشکیل می دهند تا نظم، قانون، امنیت و حقوق مالکیت تضمین شود. قرار نیست دولت تصدیگری انجام دهد؛ در هیچ کدام از دموکراسی های دنیا هم به دولت ها اجازه دخالت در اقتصاد داده نمی شود و هیچ کس غیر از مردم اجازه ندارد وارد بازار شود.» در نقطه مقابل یوسفی، برخی کارشناسان معتقدند با اصل ۴۴ قانون اساسی، موانع قانونی واگذاری ها برطرف شده است.

حقوق شناس با تأکید بر این موضوع می گوید: «فرآیند واگذاری

به دلیل تضاد منافع برخی گروه ها به شکل درستی اجرا نشده است و گرنه اصل ۴۴ قانون اساسی هیچ مشکلی ندارد و همه موانع قانونی را از میان برداشته است.»

واگذاری یا کسب درآمد؟

بیشتر واگذاری های گذشته به نحوی انجام شدند که مدیریت شرکت ها در اختیار بخش خصوصی قرار نگرفت و پدیده جدیدی به نام شرکت های خصولتی زاده شد که مدیریت آن برعهده نهادهایی غیر از بخش خصوصی بود. همین مسأله باعث شد منتقدان، واگذاری های اجرایی شده را به تلاش دولت برای رفع کسری بودجه و کسب درآمد معنا کنند. حق شناس با بیان اینکه فرآیند واگذاری متناسب با اهمیت موضوع طی گذشته است، می گوید: «اگر اکنون می بینیم که در قالب سهام شستا یا سهام عدالت، بخشی از شرکت ها واگذار شده اند، شاید به دلیل تنگناهای مالی دولت در فروش نفت و برخی دیگر از محدودیت ها در کسب درآمد باشد.» یوسفی هم می گوید: «دولت برای اینکه بتواند کسری بودجه خود را جبران کند، سهام شرکت ها را می فروشد، اما همچنان مدیریت را در کنترل خود نگه می دارد. در حالی که هدف از خصوصی سازی بالا بردن بهره وری و توان و قدرت شرکت ها است.» این اقتصاددان واگذاری ها را تأکید بر اینکه بنگاه ها باید کارآمد شوند، نه اینکه فقط در

اختیار افراد خاص قرار بگیرند، ادامه می دهد: «برای دستیابی به این مهم باید تکنولوژی و مواد خام از خارج کشور وارد شود؛ این اتفاق هم مستلزم برقراری تعامل سازنده با دنیاست، به نحوی که سرمایه گذارهای خارجی به ایران بیایند و با کمک شرکت های داخلی بتوانند فعالیت های بزرگ اقتصادی انجام دهند، بنابراین راه اساسی این است که اقتصاد آزاد و رقابتی ایجاد شود.»

اعتماد به بخش خصوصی کم رنگ است

فعالان بخش خصوصی همواره از همکاری نکردن دولت های مختلف انتقاد داشته اند. چندی پیش حسن روحانی در جمع برخی از این کارآفرینان به هماهنگی دستگاه های دولتی با بخش خصوصی تأکید کرد اما همچنان انتقادها پابرجاست. این در حالی است که اگر دولت می خواهد از بنگاهداری خارج شود، به بخش خصوصی قدرتمند نیاز دارد.

حق شناس می گوید: «افرادی که بعضاً باید چنین تصمیمات بزرگی بگیرند، بین تقویت بخش خصوصی یا دولت تردید دارند و سوال شان این است که آیا باید سهم دولت از اقتصاد کم شود یا افزایش پیدا کند؟ حتی بعضاً شاهدیم که برخی افراد از به کار بردن عبارت «بخش خصوصی» هم ابا دارند و آن را «بخش غیردولتی» می نامند.» این صاحب نظر اقتصادی با تأکید بر اینکه اگر بنگاه های دولتی از سال ۸۵ به این سو به بخش خصوصی واگذار شده بودند، حالا بخشی از هزینه های دولت از منابع مالیاتی تأمین می شد، ادامه می دهد: «واگذاری شرکت های غیر ضرور دولتی به بخش خصوصی واقعی الزامی است. این شرکت ها از ابتدا قدرتمند به دنیا نمی آیند و در طول زمان قوی می شوند. اقتصاد ایران پیش از انقلاب، بخش خصوصی قدرتمندی داشت اما بعدها بنا به دلایل مختلف سهم کمتری در اقتصاد پیدا کرد. اکنون شاهد هستیم قوی ترین شرکت هایی که در کشور امارات فعالیت می کنند، شرکت های ایرانی هستند بنابراین اقتصاد ایران، استعداد پرورش بخش خصوصی قدرتمند را دارد.»

یوسفی هم با بیان اینکه کشور می تواند با بخش خصوصی ارزش افزوده و اشتغال بیشتری ایجاد کند، می گوید: «در ایران دولت های مختلف از درآمد نفتی برخوردار بودند به همین دلیل همیشه یک سری اختیارات برای خودشان تعیین کردند که این مسأله باعث شد حجم زیادی پیدا کنند. این در حالی است که تجربه تاریخی نشان می دهد هر جا دولت وارد اقتصاد شده، ناکارآمدی و تخصیص اشتباه منابع رقم خورده است. بنابراین جامعه باید به سمتی حرکت کند که بخش خصوصی قدرتمند ایجاد شود.»

در روزهای اخیر، خروج دولت از بنگاهداری مورد تأکید رئیس جمهوری قرار گرفته است و حالا وزیر اقتصاد باید هر چه سریع تر طرحی متناسب با شرایط اقتصادی کشور تدوین کند. آن طور که اقتصاددانان به «شهرزند» گفته اند، در کنار رفع موانع اقتصادی و قانونی، یکی از مهم ترین رتوس این طرح باید به ماجرای منافع برخی گروه های خاص اشاره داشته باشد که طی سال های گذشته اجازه ندادند واگذاری ها به شکل اصولی انجام شود.

۴۰ میلیون تومان

آورده نقدی

متقاضیان مسکن ملی بوده است

سرپرست بانک عامل بخش مسکن اعلام کرد: «روند پرداخت تسهیلات ساخت مسکن اقدام ملی به این صورت تعریف شده است که ابتدا با ثبت نام متقاضیان و تشخیص واجد شرایط بودن آنها، وزارت راه و شهرسازی نسبت به افتتاح حساب اقدام می کند و آورده اولیه (نقدی) توسط آنها واریز می شود.» نادر قاسمی افزود: «بر این اساس، تاکنون برای ۱۱ هزار نفر متقاضی واجد شرایط، افتتاح حساب صورت گرفته و مبلغی بامیانگین ۴ تا ۶ میلیون تومان به عنوان آورده نقدی پرداخت شده است. از طرفی، سازنده با پیمانکار پروژه های طرح اقدام ملی مسکن برای دریافت قسط اول تسهیلات ساخت باید ۲۰ درصد از پیشرفت فیزیکی پروژه را طی کرده باشند یا معادل هزینه انجام آن، آورده نقدی ارائه کنند.»

محمدقلی یوسفی اقتصاددان، درایران

دولت های مختلف از درآمد نفتی برخوردار بودند به همین دلیل حجم زیادی داشتند. این در حالی است که هر جا دولت وارد اقتصاد شده، ناکارآمدی و تخصیص اشتباه منابع رقم خورده است. بنابراین جامعه باید به سمت بخش خصوصی قدرتمند حرکت کند.

هادی حق شناس، کارشناس واگذاری متناسب با اهمیت موضوع می بینیم که در قالب سهام شستا یا سهام عدالت، بخشی از شرکت ها واگذار شده اند، شاید به دلیل تنگناهای مالی دولت در فروش نفت و برخی دیگر از محدودیت ها در کسب درآمد باشد.

یوسفی هم با بیان اینکه کشور می تواند با بخش خصوصی ارزش افزوده و اشتغال بیشتری ایجاد کند، می گوید: «در ایران دولت های مختلف از درآمد نفتی برخوردار بودند به همین دلیل همیشه یک سری اختیارات برای خودشان تعیین کردند که این مسأله باعث شد حجم زیادی پیدا کنند. این در حالی است که تجربه تاریخی نشان می دهد هر جا دولت وارد اقتصاد شده، ناکارآمدی و تخصیص اشتباه منابع رقم خورده است. بنابراین جامعه باید به سمتی حرکت کند که بخش خصوصی قدرتمند ایجاد شود.»

در روزهای اخیر، خروج دولت از بنگاهداری مورد تأکید رئیس جمهوری قرار گرفته است و حالا وزیر اقتصاد باید هر چه سریع تر طرحی متناسب با شرایط اقتصادی کشور تدوین کند. آن طور که اقتصاددانان به «شهرزند» گفته اند، در کنار رفع موانع اقتصادی و قانونی، یکی از مهم ترین رتوس این طرح باید به ماجرای منافع برخی گروه های خاص اشاره داشته باشد که طی سال های گذشته اجازه ندادند واگذاری ها به شکل اصولی انجام شود.

افزایش تولید

در جهش دوم پتروشیمی

[ایرنا] افتتاح ۱۷ طرح پتروشیمی در امسال و ابتدای سال آینده، قرار است تولید ایران در این صنعت را به ۱۰۰ میلیون تن در سال برساند. طرح هایی که اولین مورد آن هفته گذشته به بهره برداری رسید تا سرآغاز جهش تازه افتتاح هایی باشد که سهم ایران در بازار پتروشیمی را افزایش می دهد. جهشی که ظرفیت تولید محصولات پتروشیمی را ۵۱ درصد افزایش خواهد داد و درآمد را نیز ۶۶ درصد بالا می برد. افزایش درآمد صنعت پتروشیمی با جهش دوم پتروشیمی به ۲۵ میلیارد دلار در حالی محقق می شود که مجموع درآمد این صنعت در سال ۹۴ و در آغاز دولت تدبیر و امید، ۱۳ میلیارد دلار بود.